

En omdat wij gelooven, dat Hij het is, die ook in deze eeuw door Zijne almachtige en alomtegenwoordige kracht alle dingen onderhoudt en regeert, daarom aanvaarden wij dankbaar en hoopvol de wereld, die Hij door de wetenschap ons kennen doet en in wier midden Hij ons eene plaats heeft gegeven. Natuurlijk maken we daarbij onderscheid tusschen de feiten, welke de wetenschap ons kennen doet, en de beschouwingen, die daaraan menigmaal door hare beoefenaars worden vastgeknoopt. Maar feiten zijn „stubborn things”, die eerbied afdwingen, en door Gods voorzienigheid op onzen weg worden geplaatst. Zooals wij dus dankbaar gebruik maken van alle technische hulpmiddelen, welke het menschelijk genie tot onze beschikking stelt, zoo nemen wij met vreugde de vermeerdering en uitbreiding onzer kennis aan, waartoe de wetenschap heden ten dage ons overvloedig gelegenheid biedt. Bewondering vervult ons daarbij voor al die mannen en vrouwen, die met buitengewone toewijding, met oprechte waarheidsliefde, en niet zelden ook met groote zelfopoffering aan den tempel der wetenschap hebben gearbeid. En als wij vernemen, dat de besten en grootsten onder hen niet, gelijk het zoo menigmaal wordt voorgesteld, tot de zoogenaamde ongelooovigen hebben behoord, maar klein voor God zijn gebleven, dan mengt zich in die bewondering ook een gevoel van sympathie en van liefde. Wanneer anderen onder hen het wetenschappelijk onderzoek soms dienstbaar maakten aan beginselen en bedoelingen, die onze goedkeuring niet kunnen wegdragen, dan is daarvan toch de methode van het onderzoek te onderscheiden, welke heden ten dage algemeen in natuur- en geschiedwetenschap aangewend wordt, in schitterende resultaten hare juistheid bewezen heeft en ook op onze instemming aanspraak heeft. Een van de meest kenmerkende karaktertrekken in de ontwikkeling der wetenschap is toch ongetwijfeld de algemeene en consequente toepassing der inductieve methode geweest. Empirie nu en experiment, historische critiek en exegese vinden principiëel ook in onze kringen geen bezwaar, al behoudt daarbij deductie en synthese zeer zeker haar recht van bestaan. Zelfs dan is er nog geen reden tot protest, als deze inductieve methode in geesteswetenschappen als psychologie,